

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Wet rapportage hypotheekmarkt DNB

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

- De rapportageverplichting gaat gelden voor bepaalde banken, (beheerders) van beleggingsinstellingen, pensioenfondsen en verzekeraars (en hun moederholdings).¹ Deze partijen zijn dus belanghebbenden.
- De Nederlandsche Bank N.V. (verder DNB) waaraan moet worden gerapporteerd.
- De klanten van de rapportageplichtige partijen wiens gegevens het betreft.
- Aangewezen internationale organisaties (de Raad voor Financiële Stabiliteit/FSB, het Internationaal Monetair Fonds/IMF en de Bank voor Internationale Betalingen/-BIS) omdat de gegevens ook noodzakelijk kunnen zijn voor hun taken.
- de Europese Centrale Bank (op grond van de artikelen 127, vierde lid, en 282, vijfde lid, VWEU moet de Europese Centrale Bank worden geraadpleegd over "elk ontwerp van wettelijke bepaling op de gebieden die onder haar bevoegdheid vallen").
- De Minister van Financiën als systeemverantwoordelijke voor de stabiliteit van het financiële stelsel.
- De maatschappij als geheel omdat een ieder gebaat is bij goede statistieken over de financiële sector en het identificeren, monitoren en mitigeren van risico's die de financiële stabiliteit bedreigen.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

¹ Zie voor de precieze doelgroep artikel 9da van het wetsvoorstel.

- Alle bovenstaande partijen
- de Autoriteit Persoonsgegevens (vanwege de privacyaspecten)
- het Adviescollege toetsing regeldruk (vanwege de regeldrukeffecten)

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

- DNB is als verwerkingsverantwoordelijke partij betrokken bij het opstellen van het wetsvoorstel. DNB zal ook worden gevraagd een uitvoeringstoets te doen.
- Het wetsvoorstel zal publiek worden geconsulteerd op www.internetconsultatie.nl. De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), de Pensioenfederatie, het Verbond van Verzekeraars en DUFAS (de belangenvereniging van vermogensbeheerders) zullen worden gevraagd om een reactie op het wetsvoorstel.
- Ook zal het voorstel voor advies worden voorgelegd aan de Europese Centrale Bank, de Autoriteit Persoonsgegevens en het Adviescollege toetsing regeldruk.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

DNB heeft voor haar taken die zien op het verzamelen van statistische gegevens en het vervaardigen van statistieken op de voet van de daarvoor geldende wettelijke regelingen (de statistische taak) en het bevorderen van de stabiliteit van het financiële stelsel (de stabiliteitstaak) zoals opgenomen in de Bankwet 1998 periodiek gedetailleerde gegevens op leningniveau over hypothecaire leningen voor woningen en zakelijk vastgoed nodig van partijen die deze gegevens onder zich hebben (als verstrekkers of schuldeisers van dergelijke leningen).

DNB gebruikt de gegevens om statistieken op te stellen over de hypotheekmarkt, zowel voor woningen als zakelijk vastgoed. Op grond van die taak voorziet DNB in algemene statistieken over de financiële sector net zoals het CBS daarin voorziet voor de overige sectoren in Nederland. Ook heeft DNB de gegevens nodig om analyses en rapporten over de financiële stabiliteit in relatie tot de hypotheekmarkt te maken (bijvoorbeeld overzicht Financiële Stabiliteit). Daarmee verkrijgt zij inzicht in stabiliteitsrisico's en is het mogelijk om deze risico's over de tijd te monitoren en te analyseren vanuit macro-prudentieel perspectief. Hierdoor kan DNB tijdig actie ondernemen, bijvoorbeeld door financiële ondernemingen en externe stakeholders te waarschuwen voor bepaalde ontwikkelingen.

De gegevens zijn verder nodig ter voldoening aan informatieverzoeken van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen internationale organisaties te weten, de Raad voor Financiële Stabiliteit, het Internationaal Monetair Fonds en de Bank voor Internationale Betalingen die taken hebben op het gebied van de Europese of mondiale financiële stabiliteit. Ook kunnen de gegevens nodig zijn voor organisatieonderdelen van DNB met een andere taak. Zij kunnen de gegevens die inzicht bieden in stabiliteitsrisico's gebruiken omdat zij die nodig hebben t.b.v. de eigen taken (bijvoorbeeld voor de prudentieel toezichtstaak).

De huidige uitvraagbevoegdheid in de Bankwet 1998 die DNB gebruikt om beschikking te krijgen over de noodzakelijke gegevens voldoet op verschillende punten niet meer om deze gegevens te verkrijgen. De uitvraagbevoegdheid heeft een onbepaald karakter hetgeen bezwaarlijk is voor de rechtszekerheid van de partijen die de gegevens moeten aanleveren. Ook staat die het DNB niet toe de voor inzicht in de woninghypotheekmarkt noodzakelijke (persoons)gegevens uit te vragen. Vanwege de huidige verdergaande (digitale) mogelijkheden om gegevens te kunnen koppelen kan namelijk niet meer worden uitgesloten dat (een deel van de) gegevens die worden uitgevraagd tot individuen herleid zouden kunnen worden, indien ze zouden worden gekoppeld met andere (openbaar) beschikbare gegevens.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De vormgeving van de wettelijke bepaling in de Bankwet 1998 (zie artikel 9d van de Bankwet 1998, op grond waarvan de gegevens worden uitgevraagd) voldoet niet meer om de gegevens te verkrijgen. De uitvraagbevoegdheid is onbepaald, nu de gegevens die onder de uitvraagbevoegdheid² kunnen worden opgevraagd niet nader zijn gespecificeerd. Dit levert hetgeen voor de rapportageplichtige partijen rechtsonzekerheid op. Een uitvraag heeft bovendien een incidenteel karakter, terwijl DNB de gegevens met betrekking tot de hypotheekmarkt periodiek nodig heeft. Daar sluit een rapportageverplichting met een periodiek karakter beter bij aan.

Daarnaast staat in de uitvraagbevoegdheid dat DNB geen persoonsgegevens mag uitvragen of gebruiken. Door verdergaande digitale mogelijkheden kan echter voor de gegevens m.b.t. woninghypotheken niet meer uitgesloten worden dat (een deel van) de gegevens tot individuen herleid zouden kunnen worden, bijvoorbeeld indien ze zouden worden gekoppeld met andere (openbaar) beschikbare gegevens.

Ten tijde van het opstellen van dit onderdeel van de Bankwet 1998 werd verondersteld dat het voor de stabiliteitstaak en de statistische taak of om te voldoen aan informatieverzoeken van internationale organisaties voor DNB niet nodig zou zijn persoonsgegevens te verwerken. Inmiddels is het verbod om persoonsgegevens te verwerken of uit te vragen voor statistieken en inzicht in financiële stabiliteitsrisico's m.b.t. de woninghypotheekmarkt niet meer goed houdbaar.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Omdat op grond van de Bankwet 1998 geen persoonsgegevens mogen worden uitgevraagd of verwerkt voor haar statistische taak en financiële stabiliteitstaak (zie artikel 9d, lid 1 en 2, Bankwet 1998) wordt DNB beperkt bij het uitvoeren van deze taken voor zover die betrekking hebben op de hypotheekmarkt.

Zonder deze gegevens kan DNB verschillende statistische rapportages en risicoanalyses m.b.t. de hypotheekmarkt niet opstellen. Met de gegevens verkrijgt DNB inzicht in stabiliteitsrisico's m.b.t. de hypotheekmarkt en kan zij deze risico's over de tijd monitoren en analyseren vanuit macro-prudentieel perspectief. Deze rapporten en de onderliggende gegevens heeft DNB ook nodig om beleid te maken waarmee de risico's voor de financiële stabiliteit als gevolg van de hypotheekmarkt kunnen worden gemitigeerd. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan macro-prudentiële maatregelen waarmee de buffers van banken worden vergroot, zodat zij beter beschermd zijn tegen risico's op de woningmarkt en de markt voor zakelijk vastgoed. Zie verder onderdeel a.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Zie onderdeel b

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

² De gegevens die op grond van de uitvraagbevoegdheid kunnen worden uitgevraagd zijn omschreven als gegevens van financiële ondernemingen over "balansposten en financiële transacties met derden" en niet nader gespecificeerd of vastgelegd.

Zie onderdeel c

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

- DNB is staat te stellen haar statistische taak en financiële stabiliteitstaak m.b.t. hypotheekmarkt uit te voeren en te kunnen voldoen aan informatieverzoeken m.b.t. de hypotheekmarkt van aangewezen internationale organisaties met een taak gericht op de Europese of mondiale financiële stabiliteit.
- Te zorgen dat DNB de daarvoor noodzakelijke (persoons)gegevens op reguliere basis verkrijgt.
- Te voorzien in alle noodzakelijke waarborgen (denk aan pseudonimisering, verbod op re-identificatie, voorzien in een maximale bewaartermijn en het zo veel mogelijk uitsluiten van herleidbaarheid) bij de verwerking van deze gegevens ter borging van de zorgvuldige gegevensverwerking en ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de klanten van de rapportageplichtige partijen.
- Het wegnemen van rechtsonzekerheid bij de rapportageplichtige partijen door de te rapporteren gegevensset vast te leggen en te zorgen voor zo veel mogelijk dataminimalisatie zodat uitsluitend voor genoemde taken noodzakelijke gegevens moeten worden gerapporteerd.

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Het wetsvoorstel kan bijdragen de volgende duurzame ontwikkelingsdoelen:

- Eerlijk werk en economische groei;
- Industrie, innovatie en infrastructuur.

Statistische gegevens geven DNB namelijk inzicht in de economie, zoals financiering van de woningmarkt en gevolgen van stijgende rente. DNB kan daarmee vervolgens beleid maken om risico's voor de financiële stabiliteit te mitigeren, de sector en het publiek te waarschuwen voor bepaalde ontwikkelingen en de regering hierover te adviseren. Ook worden brede welvaartsdoeleinden gediend met statistieken en economische analyses over onderwerpen als de woningmarkt en huisvesting, klimaatrisico's, inflatie e.d.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Dit doel kan uitsluitend bereikt worden door een wetswijziging.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Zie hiervoor.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Strategische doelen

Betrouwbare en actuele statistieken over de financiële sector m.b.t. hypotheekmarkt en risicobeoordelingen op het gebied van de financiële stabiliteit.

Operationele doelen

DNB in staat stellen haar statistische taak en financiële stabiliteitstaak m.b.t. de hypotheekmarkt uit te voeren en te kunnen voldoen aan informatieverzoeken op dit punt van aangewezen internationale organisaties.

Resultaten

Het zorgen dat DNB de daarvoor de noodzakelijke (persoons)gegevens op reguliere basis verkrijgt. Het borgen van de zorgvuldige gegevensverwerking en beschermen van de persoonlijke levenssfeer van de klanten van de rapportageplichtige partijen. Het wegnemen van rechtsonzekerheid bij de rapportageplichtige partijen.

Activiteiten (wetgeving)

Te voorzien in een grondslag met alle noodzakelijke waarborgen (denk aan pseudonimisering, verbod op re-identificatie, voorzien in een maximale bewaartermijn en het zo veel mogelijk uitsluiten van herleidbaarheid) voor de verwerking van deze (persoons)gegevens.

Te voorzien in een uitwerking in lager recht waarin de gegevensset wordt vastgelegd waarbij zo veel mogelijk dataminimalisatie wordt toegepast.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Op grond van de voorgestelde wetswijziging ontvangt DNB periodiek gegevens over hypothecaire leningen van de rapportageplichtige partijen. Het is voor DNB mogelijk hierbij persoonsgegevens te verwerken. Deze rapportageverplichting maakt dat DNB deze gegevens niet meer hoeft op te vragen bij deze partijen op grond van de eerder genoemde uitvraagbevoegdheid.

Een wettelijke rapportageverplichting heeft als voordeel dat de rapportageplichtige partijen die de gegevens moeten aanleveren in het wettelijk kader zijn beschreven, net als de gegevens die zij moeten aanleveren. Daarbij wordt zo veel mogelijk het beginsel van dataminimalisatie toegepast, waarmee de proportionaliteit is gediend. Zo wordt de gegevensoverdracht voor deze partijen ook voorzienbaar en wordt bovendien bereikt dat de set aan gegevens die moet worden gerapporteerd en de periodiciteit van de rapportage voor langere tijd vastligt.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Opinie van de Europese Centrale Bank
Advies Autoriteit Persoonsgegevens (AP)
Advies Adviescollege toetsing regeldruk (ATR)
Bedrijfseffectentoets (BET)
Uitvoeringstoets DNB

De opinie, adviezen en uitvoeringstoets worden gelijktijdig met de internetconsultatie gevraagd en daarna verwerkt in de memorie van toelichting. De uitkomst van de bedrijfseffectentoets is verwerkt in de memorie van toelichting.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

De Bankwet 1998 wordt aangevuld met artikel 9da dat voorziet in een rapportageplicht voor bepaalde banken, (beheerders) van beleggingsinstellingen, pensioenfondsen en verzekeraars (en hun moederholdings). Deze rapportageplichtige partijen dienen periodiek (bij algemene maatregel van bestuur vast te leggen) gegevens te rapporteren aan DNB over de door hen verstrekte of de bij hen (of voor banken en moederholdings van verzekeringsrichtlijn groepen, bij hun dochterondernemingen of groepsentiteiten) op de balans staande hypothecaire leningen. Hierbij mogen door DNB persoonsgegevens worden verwerkt.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk en handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Het voorstel is doeltreffend omdat met de rapportageverplichting wordt gezorgd dat DNB op reguliere basis de noodzakelijke gegevens m.b.t. de hypotheekmarkt die inzicht geven in opkomende en nieuwe risico's en kwetsbaarheden binnen het financiële stelsel verkrijgt. Het voorstel bevat een gedegen grondslag die het mogelijk maakt de noodzakelijke (persoons)gegevens te verwerken. Een dergelijke grondslag is het enige effectieve middel om het doel te bereiken. De verwerkingsdoeleinden kunnen in redelijkheid niet op een andere voor betrokkenen minder nadelige wijze worden verwezenlijkt, nu statistieken niet gemaakt kunnen worden van en kwetsbaarheden niet naar voren komen uit geaggregeerde gegevens. In het wetsvoorstel en de toelichting is nadrukkelijk aandacht besteed aan overwegingen ten aanzien van de borging van de zorgvuldige gegevensverwerking en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen.

Er is gekozen voor een voor betrokkenen minst nadelige wijze van verwerken voor betrokkenen, door de verplichte pseudonimisering van de te rapporteren gegevens en de andere maatregelen om herleidbaarheid van de gegevens zo veel mogelijk uit te sluiten. De door DNB benodigde set aan gegevens wordt tegen het licht gehouden en beoordeeld op noodzakelijkheid. Bij het vastleggen van de gegevensset bij algemene maatregel van bestuur worden alleen gegevens opgenomen die absoluut noodzakelijk zijn om de statistieken en analyses op het gebied van de financiële stabiliteit te maken (dataminimalisatie). Ook zal worden gekeken naar de minimale periodiciteit om betekenisvolle analyses te kunnen maken. Door de uitvraagbevoegdheid van DNB te vervangen door een rapportageplicht wordt gekozen voor een zo voorzienbaar en regeldrukarm mogelijk proces voor de betrokken rapportageplichtige partijen. De rapportageplichtige partijen zullen naar verwachting vrijwel gelijk zijn aan de partijen waaraan de uitvraag wordt gedaan in de huidige situatie. Om die reden en vanwege de dataminimalisatie zijn de regeldrukeffecten als gevolg van de rapportageverplichting naar verwachting beperkt.

De rapportageverplichting heeft geen gevolgen voor het doenvermogen van burgers of financiële gevolgen voor het Rijk. De uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het voorstel worden tijdens de consultatie getoetst door DNB. Ook tijdens de voorbereiding is contact geweest over deze aspecten. Voor de brede maatschappelijke impact zie vraag 2b.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Mogelijk krijgen in de toekomst andere partijen grote hypotheekportefeuilles waardoor zij dan binnen de scope van de rapportageverplichting moeten worden gebracht. Ook kunnen in de toekomst mogelijk andere gegevens m.b.t. de hypotheekmarkt noodzakelijk zijn voor risicobeoordelingen, waardoor deze gegevens (na een noodzakelijkheidbeoordeling) kunnen worden toegevoegd aan de gegevensset.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

In overleg met DNB zal de rapportageverplichting doorlopend worden gemonitord en zal bij gewijzigde omstandigheden worden gezien of aanpassing of aanvulling wenselijk is.